

9. juli 2024

Reguleringsprojekt - naturgenopretning og okkerfjernelse på det nedlagte Banbjerg Dambrug

Formål og beskrivelse

Lodsejer og Natur og Miljø, Silkeborg kommune ønskes at gennemføre projektet i samarbejde.

Ejer ønsker en naturgenopretning af området.

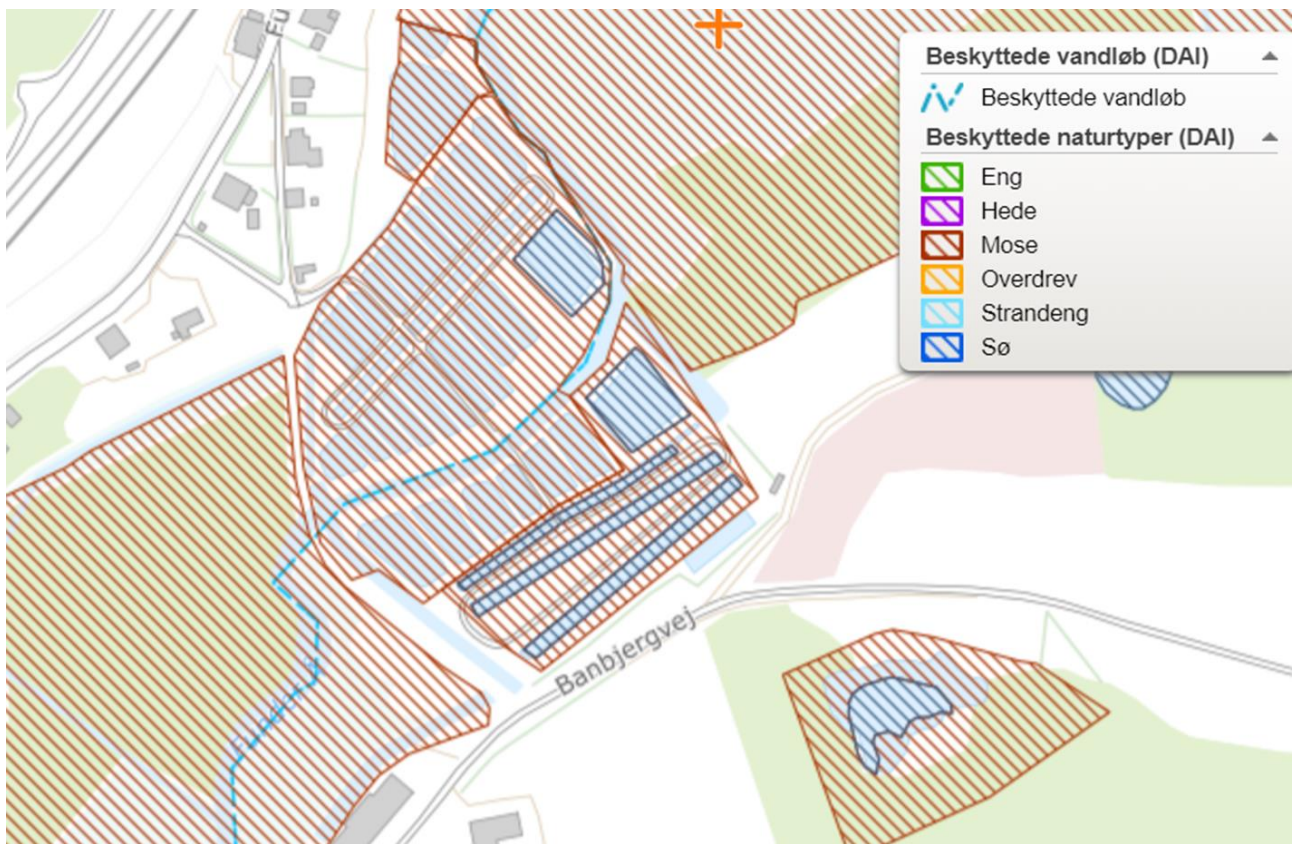
Der er betydelige forekomster af pyritholdige jordlag og okker væld i projektområdet. Grundvandstanden fastholdes eller hæves lidt i projektområdet. Søerne med vandplanter vil sikre en tilbageholdelse af okker og dermed give bedre vandkvalitet i Funder å. Natur og Miljø, Silkeborg kommune har derfor stor interesse i at grundvandsstanden bevares højt for at undgå okkerudvaskning til Funder å. Desuden ønskes dæmninger og bygværker sikret, så der ikke sker pludselig udledning af betydelige mængder okkerslam til skade for Funder å og dambrug nedstrøms.

Funder å er et offentligt vandløb.

Vandløbet har tidligere haft dårlig vandkvalitet, der nu er forbedret. En række projekter har reduceret dambrugs- og okkerpåvirkningen. Funder å er et større vandløb, der på projektstrækningen har en bundbredde fra 4,0 - 6,0 m. Vandløbet har et meget lille drænopland vandføringen er primært kildefødt. Der er derfor relativ lille udsving i vandføringen.

Vandløbet har dårlige fysiske forhold for fisk på strækningen, der mangler stensubstrat. Der ønskes derfor udlagt større gydebanks med grus og sten i Funder å samt i de mindre vandløb i projektområdet. Større sten skal opfange driftende grene og stammer og dermed give skjul til fisk.

Det nedlagte dambrug og vandløbene er udpeget som et § 3område:

Der er ikke observeret fortidsminder i området.

Lodsejer har ikke kendskab til ledning i anlægsområdet.

Projektet er ikke et vandplanprojekt.

Planlagt regulering – anlægsbeskrivelse

Indløbsbygværket fjernes og indløbsmængden reduceres ned til 100-200 l/sek. Der anlægges mindre stenstryg med indløb på mellem 50 cm i bredde og 20 cm i dybde til 50 cm i bredden og 40 cm i dybden. Placering se skitse ovenfor.

Der udlægges grus banker og større sten i Funder å samt i mindre vandløb i projektområdet. Gydebankerne anlægges efter anvisninger på: <https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/gydegrus>

Rør, ledninger m.v. der påvises under anlægsarbejdet køres til godkendt genbrugsplads.

Anlægsskitse, se vedhæftet.

Der anlægges en større sø på ca. 3000 m² og 2 mindre på ca. 350 m². Anlægges med fligede kanter og varieret anlæg 1:3-1:10. Dybden som de eksisterende damme 1-1,5 m med enkelte dybere partier.

Ved den største sø anlægges mindre til/afløb der sikres med sten. Ca. 2/3 dele af vandføringen ledes til denne sø. Resterende vandmængde fordeles i den resterende del af projektområdet

Aquadukten repareres. Afledningen over Funder å bevares.

I den vestligste del oprenses eksisterende damme og der anlægges små stenstryg mellem dammene. Dammene oprenses, hvor det er teknisk muligt.

Opgravet jord placeres omkring den større sø samt i 4 tidligere områder med dambrugsdamme og omkring den større sø. Der forventes oprenset/opgravet ca. 2000 m³ jord. Jorden placeres på samme matrikel som de er oprenset/opgravet fra.

Ved afløb til Funder å i NØ del sikres opstemningen med et stenstryg til overkant af opstemningen.

Øvrige damme i projektområdet oprenses ikke og bevare dermed § 3 status.

Sti gennem området bevares.

Der ønskes givet mulighed for mindre justeringer under arbejdet, hvis der stødes på flyde sand, pyrit holddige jordlag, gamle rør m.v.

Dambrug og Put and Take nedstrøms varsels i god tid før anlægsarbejde. Alt grej desinficeres med Virkon S. Anlægsarbejdet forventes udført i flere etaper. Der tages kontakt til dambrug for at anlægsarbejdet kan tage rimelige hensyn til dambrugsdriften.

Der forventes kun begrænsede gener da de enkelte anlæg arbejder søges udføres tørt, således at vandet afledes andre steder under anlægsarbejdet.

Afstrømningsmæssige og afvandingsmæssige konsekvenser

Det forventes ikke at der sker vandstands- eller afstrømningsmæssige ændringer på nabo arealer. Hvis det mod forventning skulle ske, foretager Natur og Miljø, Silkeborg kommune justeringer af projektet, der kan løse eventuelle problemer.

Natur- og miljømæssige effekter af projektet

En række arter tilknyttet vandløb vil få bedre levevilkår på grund af udlægningen af gydegrus og sten bl.a. rentvandsfauna, fisk, vandstær og odder. Tilbageholdelse af okker og reducere af risiko for udslip af okkerslam vil have stor betydning for rentvandsfauna og fisk i nedstrøms i Funder å.

Tidsplan og anlægsudgifter

Lodsejer stiller jorden til rådighed.

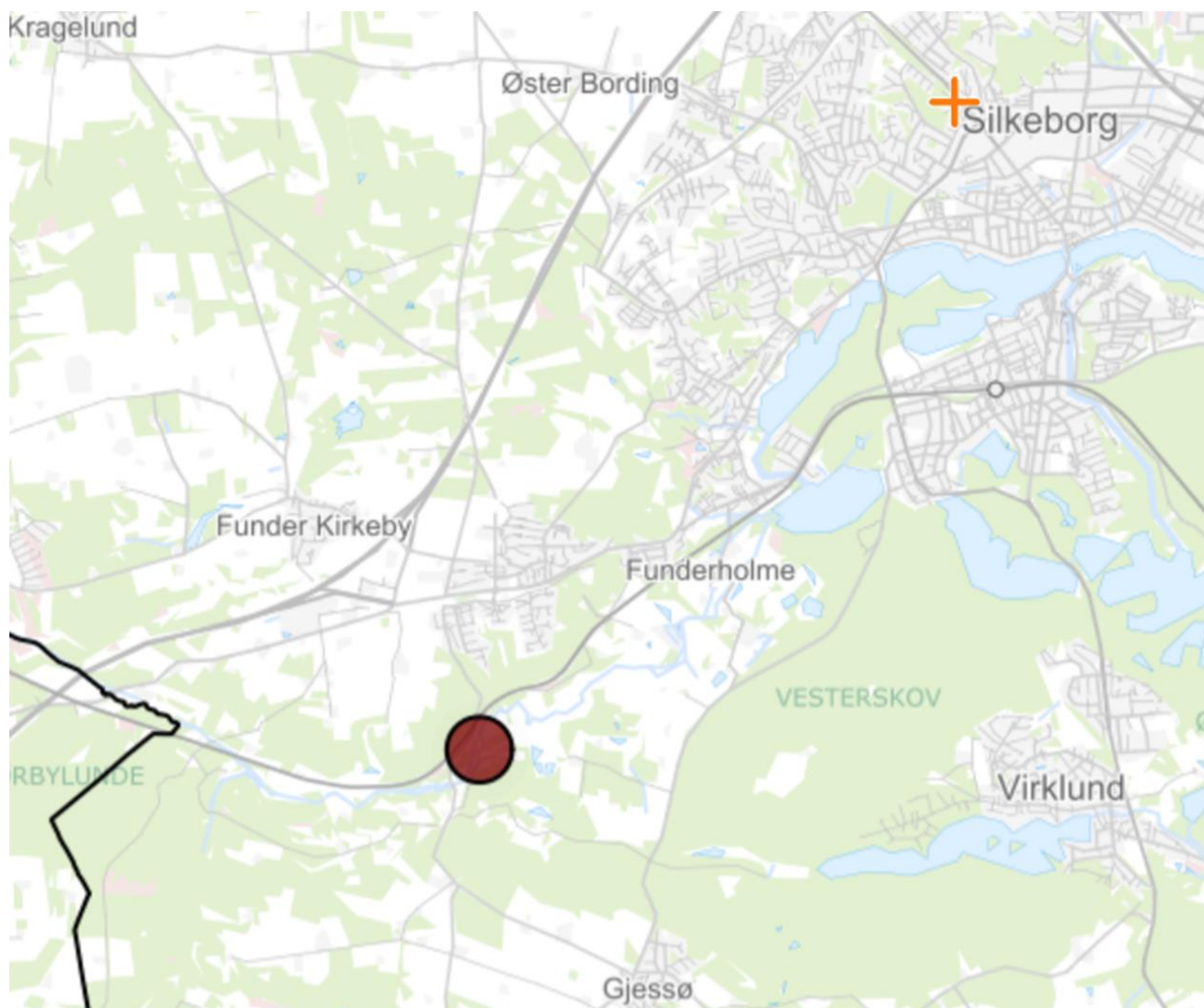
Udgifter til anlægsarbejdet afholdes af lodsejer. Øvrige udgifter til sten/grus og udlægning af disse afholdes af Natur og Miljø, Silkeborg kommune samt eventuelt fra fisketegnsmidler i samarbejde med lokale lystfiskerforeninger.

Projektet søges anlagt i 2024 -2025.

Berørte matrikler

- Matrikel nr. 3e, 3n og 3f Løgager By, Them
- Matrikel nr. 1ad Funder By, Funder

Projektområde:

Projektområde Banbjerg dambrug

Indløb til projektområde indløb på mellem 20X50 cm til 40x50 cm:

Vandløbets målsætning

Funder å er tildelt miljømålet: god økologisk tilstand i den statslige vandområdeplan 2021-2027.

Vandområdeplaner 2021-2027

Vandområdedistrikt:	Jylland og Fyn
Hovedvandopland:	Randers Fjord
Kommune 1:	Silkeborg
Kommune 2:	
Kommune 3:	
Kommune 4:	
DK Vandområde ID:	o8677
EU Vandområde ID:	DKRIVER20
Navn:	Funder Å
Kategori af overfladevandområde:	Vandløb
Længde:	7.66
Enhed:	km
Naturlig, kunstig eller stærkt modificeret:	Naturlig
Typologi:	RW2

Miljømål for samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Miljømål for kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	
Kemisk tilstand:	Ukendt kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, planter (makrofyter):	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, smådyr (bentiske invertebrater):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand eller potentiale, alger (fyto-benthos):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, fisk:	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	Ukendt
Ingen fiskevandsinteresse. Vandløb:	-
Naturgivne forhold. Vandløb:	

Ved senere elbefiskninger er der dog konstateret mindre gode fiskebestande på strækningen:

